

D-35308

Seat No. _____

Third Year B. Com. Examination**June / July - 2015****Financial Management : Paper - VI****(Old Course)**

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના : જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે :

- 1 (અ) મહેતા કેમિકલ્સ લિમિટેડ સંબંધી નીચેની વિગતો પ્રાપ્ય છે : 10
- ઈક્વિટી શેરમૂડી (દરેક શેર રૂ. ૧૦નો) ૧૦,૦૦,૦૦૦
- ૧૧% પ્રેફરન્સ શેર (દરેક શેર રૂ. ૧૦૦નો) ૨,૦૦,૦૦૦
- અનામત અને વધારો ૧૮,૦૦,૦૦૦
- ૧૫%નાં ડિબેન્ચર્સ (દરેક ડિબેન્ચર રૂ. ૧૦૦નો) ૨૦,૦૦,૦૦૦
- ઈક્વિટી શેર પરના પછીના વર્ષના અપેક્ષિત ડિવિડન્ડનો દર ૨૦% છે. કંપનીની કમાણીનો વિકાસ દર ૧૦% છે. ઈક્વિટી શેરનો સરેરાશ ચાલુ બજારભાવ રૂ. ૨૫ છે. રાખી મૂકેલ કમાણીની મૂડી પડતર ઈક્વિટી શેરની મૂડી પડતર કરતાં ૩% ઓછી છે એમ ધારો. પ્રેફરન્સ શેર અને ડિબેન્ચરનો ચાલુ બજારભાવ અનુક્રમે રૂ. ૬૦ અને રૂ. ૬૮ છે. કંપનીને ૬૦% કરવેરા દર લાગુ પડે છે. નીચેના આધારે કંપનીની સરેરાશ મૂડી પડતર શોધો :
- (૧) ચોપડે મૂલ્ય ભાર
- (૨) બજાર મૂલ્ય ભાર.
- (બ) નાણાકીય ઉચ્ચાલકતાનો ખ્યાલ સમજાવો. તેને “બે ધારું” ઓજાર 10
- શા માટે ગણવામાં આવે છે ?

અથવા

- 1 (અ) (૧) એક કંપનીનું ૧૦ વર્ષીય ડિબેન્ચર રૂ. ૮૦ના ભાવે વેચાય છે. 3
- ડિબેન્ચરની છાપેલી કિંમત રૂ. ૧૦૦ છે. કરારી વ્યાજનો દર ૮% છે. કંપનીને લાગુ પડતો આવકવેરાનો દર ૫૦% હોય તો દેવાંની ટેક્સ બાદ પડતર કેટલી ?
- (૨) એક કંપની ૧૦%ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી કાયમી ધોરણે ઉભી 3
- કરે છે. પ્રેફરન્સ શેરની છાપેલી કિંમત રૂ. ૧૦૦ની છે. પરંતુ તેની કિંમત રૂ. ૮૫ની છે. તો આ ઈસ્યુની પડતર કેટલી ?
- (૩) એક શેરની હાલની બજારકિંમત રૂ. ૮૦ છે. હવે પછીના 4
- વર્ષમાં શેરદીઠ રૂ. ૪.૫૦ના ડિવિડન્ડની ધારણા રાખવામાં આવે છે. જો ડિવિડન્ડની ૭%ના દરે વૃદ્ધિ થવાની અપેક્ષા રખાતી હોય તો ઈક્વિટી શેરમૂડીની પડતર કેટલી ?
- (બ) નાણાકીય સંચાલન એટલે શું ? તેનાં મુખ્ય કાર્યો લખો. 10

- 2 (અ) અમર ટ્રેડિંગ કંપની લિ. નું પાકું-સરવૈયુ અને નફા-નુકસાન ખાતું 10
તા. ૩૧-૩-૨૦૧૩ના રોજનું પાકું સરવૈયું.

દેવાં	રકમ રૂ.	મિલકતો	રકમ રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી		કાયમી મિલકતો	૧૪,૦૦,૦૦૦
રૂ. ૧૦ નો શેર	૧૦,૦૦,૦૦૦	ચાલુ મિલકતો	૧૧,૦૦,૦૦૦
૧૦%ના ડિબેન્ચર	૮,૦૦,૦૦૦		
અનામત અને વધારો	૫,૦૦,૦૦૦		
ચાલુ જવાબદારી	૨,૦૦,૦૦૦		
	૨૫,૦૦,૦૦૦		૨૫,૦૦,૦૦૦

તા. ૩૧-૩-૨૦૧૩ ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું

વેચાણ	૪,૫૦,૦૦૦
કામગીરી ખર્ચાઓ (જેમાં રૂ. ૮૦,૦૦૦ ઘસારો છે.)	૧,૫૦,૦૦૦
કામગીરી નફો (EBIT)	૩,૦૦,૦૦૦
વ્યાજ	૮૦,૦૦૦
કરવેરા પહેલાનો નફો (EBT)	૨,૨૦,૦૦૦
કરવેરા ૫૦% લેખે	૧,૧૦,૦૦૦
ચોખ્ખો નફો	૧,૧૦,૦૦૦

(૧) ઉપરની વિગતો પરથી કામગીરી લિવરેજ, નાણાંકીય લિવરેજ અને સંયુક્ત લિવરેજ ગણી કાઢો. ઘસારા સિવાયના બધા કામગીરી ખર્ચા ચલિત છે. એમ માની લો.

(૨) જો કુલ મિલકતોમાં કોઈ ફેરફાર ન થાય અને વેચાણમાં ૨૫% ટકાનો વધારો કે ઘટાડો થાય તો શેરદીઠ કમાણી કેટલી થશે ?

- (બ) રૂઢીગત મૂડીમાળખાનાં ખ્યાલ પર નોંધ લખો. 10

અથવા

- 2 (અ) “નાણાંકીય લિવરેજ નાણાંકીય સંચાલક માટે ઉપયોગી છે” સમજાવો. 10

- (બ) તફાવત લખો : 10

(1) સીમાંત મૂડી પડતર અને ઐતિહાસિક મૂડી પડતર

(2) વિશિષ્ટ પડતર અને સંયુક્ત પડતર.

- 3 (અ) નીચે આપેલ વિગતો પરથી કંપની રામ અને કંપની શ્યામ માટે સમતુલા મૂલ્ય ગણો અને બંનેનો ઇક્વિટીનો મૂડીકરણ દર ગણો. એવી ધારણા કરો કે

- (1) આવકવેરો નથી અને
(2) સરેરાશ મૂડી પડતરનો સમતુલા મૂલ્ય દર ૮.૫% છે.

	રામ	શ્યામ
કુલ બજાર મૂલ્ય	રૂ. ૨૫૦	રૂ. ૩૦૦
દેવું	૦	૧૫૦
ઇક્વિટીનું બજારમૂલ્ય	રૂ. ૨૫૦	રૂ. ૧૫૦
ચોખ્ખી કામગીરી આવકનો અંદાજ	૨૫	૨૫
વ્યાજ	૦	૯
ચોખ્ખી આવક (NI) ઇ. શેર હોલ્ડરો માટે	રૂ. ૨૫	રૂ. ૧૬
ઇક્વિટી મૂડી પડતર (Ke)	૧૦%	૧૦.૭%
લિવરેજનું પ્રમાણ	૦	૦.૫
મૂડીની સરેરાશ પડતર	૧૦%	૮.૩૩%

(બ) નોંધ લખો :

- (૧) નફાનું મહત્તમીકરણ
(૨) સંપત્તિનું મહત્તમીકરણ.

અથવા

- 3 (અ) કંપની રામ અને કંપની લખન બંને દરેક બાબતમાં સમાન છે. સિવાય કે કંપની રામમાં લિવરેજ નથી અને કંપની લખનના મૂડી માળખામાં લિવરેજનો ઉપયોગ થાય છે. લખન કંપનીમાં ૧૦%ના રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦ના ડિબેન્ચરો છે. ચોખ્ખી આવક અભિગમ મુજબ બંને કંપનીઓનું મૂલ્ય નીચે મુજબ છે.

	રામ	લખન
ચોખ્ખી કામગીરી આવક (EBIT)	૧,૫૦,૦૦૦	૧,૫૦,૦૦૦
ડિબેન્ચરનું વ્યાજ	-	૫૦,૦૦૦
ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરો માટે ચોખ્ખી આવક	૧,૫૦,૦૦૦	૧,૦૦,૦૦૦
ઇક્વિટીનો મૂડીકરણ દર (Ke)	૦.૧૨૫	૦.૧૪
ઇક્વિટીનું બજાર મૂલ્ય	૧૨,૦૦,૦૦૦	૭,૧૪,૨૮૬
દેવાનું બજારમૂલ્ય	-	૫,૦૦,૦૦૦
પેઢીનું બજારમૂલ્ય	૧૨,૦૦,૦૦૦	૧૨,૧૪,૨૮૬
મૂડી પડતરનો સમગ્ર દર (Ko)	૧૨.૫૦%	૧૨.૩૫%
દેવાં-ઇક્વિટી ગુણોત્તર	૦	૦.૮

- (૧) એક રોકાણકાર રાવણ લખન કંપનીમાં ૧૦% શેર ધરાવે છે. તે અંગત લિવરેજનો ઉપયોગ કરીને પોતાનું રોકાણ કઈ રીતે ઘટાડી શકે ?
(૨) એમ.એમ. અભિગમ મુજબ તેના ભાવ તફાવતના સોદા કયા તબક્કે પૂરા થશે ?

(બ) મૂડી બજેટના તબક્કાઓ વર્ણવો.

4 (અ) ભરત લિમિટેડની નીચેની વિગતો પ્રાપ્ત થઈ છે. 10

શેરદીઠ કમાણી રૂ. ૧૦

મૂડીકરણ ૧૦% છે.

વળતર દર ૧૫%

જો ડિવિડન્ડ ચૂકવણી દર ૨૦%, ૩૦%, ૫૦%, ૬૦% અને ૮૦% હોય તો વોલ્ટરના મોડેલ મુજબ શેરની બજાર કિંમતની ગણતરી કરો.

(બ) પરત આપ પદ્ધતિ ઉદાહરણ સહિત લખો. 10

અથવા

4 (અ) ડિવિડન્ડ નીતિ એટલે શું ? ગાર્ડનનું ડિવિડન્ડ મોડેલ લખો. 10

(બ) કાર્યશીલ મૂડીની વ્યાખ્યા આપી તેને અસર કરતાં પરીબળો ચર્ચો. 10

5 (અ) એક કંપની પાસે રોકાણની એક તક છે. જેમાં રૂ. ૪૦,૦૦૦નું રોકાણ કરવાનું છે. અને તેમાંથી અપેક્ષિત ચોખ્ખો રોકડ પ્રવાહ (કરવેરા બાદ પરંતુ ઘસારા પહેલાં) નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	રોકડપ્રવાહ	વર્ષ	રોકડ પ્રવાહ
૧	૭,૦૦૦	૬	૮,૦૦૦
૨	૭,૦૦૦	૭	૧૦,૦૦૦
૩	૭,૦૦૦	૮	૧૫,૦૦૦
૪	૭,૦૦૦	૯	૧૦,૦૦૦
૫	૭,૦૦૦	૧૦	૪,૦૦૦

મૂડી ખર્ચ ૧૦% ધારીને (વટાવનો દર) નીચેની ગણતરી કરો :

(૧) રોકાણ પરત મુદ્દત

(૨) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય ૧૦% વટાવ અવયવ લેખે

(૩) નફાકારકતાનો આંક ૧૦% વટાવ અવયવ લેખે

(૪) ૧૦% વટાવ અવયવ અને ૧૫% અવયવની મદદથી આંતરિક વળતરનો દર.

વર્તમાન મૂલ્ય :

વર્ષ	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧૦%	૦.૮૦૮	૦.૮૨૬	૦.૭૫૧	૦.૬૮૩	૦.૬૨૧	૦.૫૬૪	૦.૫૧૩	૦.૪૬૭	૦.૪૨૪	૦.૩૮૬
૧૫%	૦.૮૭૦	૦.૭૫૬	૦.૬૫૮	૦.૫૭૨	૦.૪૯૭	૦.૪૩૨	૦.૩૭૬	૦.૩૨૭	૦.૨૮૪	૦.૨૪૭

(બ) રોકડ પ્રવાહને નક્કી કરતાં પરીબળોની ચર્ચા કરો. 10

અથવા

5 (અ) માલસામાન અંકુશની ABC પદ્ધતિ લખો. 10

(બ) ડિવિડન્ડના સ્વરૂપ વિશે નોંધ લખો. 10

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to the **right** indicate full marks.

- 1 (a) Following information is available related to Mehta Chemicals Ltd. : 10
- Equity share capital (Each of Rs. 10) 10,00,000
11% Preference share (Each of Rs. 100) ... 2,00,000
Reserves and surplus 18,00,000
15% debentures (Each of Rs. 100) 20,00,000
- Expected rate of dividend on equity share next year is 20%
company's earnings growth is 10% current market price
of equity share is rate Rs. 25 cost of retained earnings is
3% less than the cost of equity capital current market price
of preference shares and debentures are Rs. 60 and
Rs. 69. Tax bracket applicable to company is 60% on the
basis of following calculate average cost of capital :
- (1) Book value weights
(2) Market value weights.
- (b) Explain the concept of financial leverage. Why it is treated as "Two sided sword" ? 10

OR

- 1 (a) (1) One company's 10 years debenture sold at Rs. 90 each face value of debenture is Rs. 100. Interest rate is 8%. Tax rate applicable to company is 50%. Calculate after tax cost of debt. 3
- (2) One company raises 10% preference share capital perpetually. Face value of preference share is Rs. 100, but its value is Rs. 95, then what will be the cost of this issue ? 3
- (3) Current market price of a share is Rs. 90. Next year expected dividend is Rs. 4.50 per share. If dividend expected to grow at 7% then what will be cost of capital of equity share. 4
- (b) What is financial management ? What are its main functions ? 10

- 2 (a) Following is the Balance-sheet and profit and loss A/C of amar trading Co.Ltd. 10

Balance sheet - as on 31-3-2013

<i>Liabilities</i>	<i>Amount</i>	<i>Assets</i>	<i>Amount</i>
Equity share capital (each share of Rs.10)	10,00,000	Fixed assets	14,00,000
10% Debentures	8,00,000	Current assets	11,00,000
Reserves & Surplus	5,00,000		
Current liability	2,00,000		
	25,00,000		25,00,000

Profit & Loss A/c for the year ending 31.3.2013

Sales	4,50,000
Operation expenses (out of which Rs. 90,000 is of depreciation)	1,50,000
Operating profit (EBIT)	3,00,000
Interest	80,000
Profit before Tax (EBT)	2,20,000
Taxes @ 50%	1,10,000
Net Profit	1,10,000

- (1) From the above information calculate operating leverage, financial leverage and combined leverage Assume that all the operating expenses except depreciation are variable.
- (2) If total assets remains same and sales is increases or decreases by 25% then what will be earning per share ?

- (b) Write a note on Traditional approach of capital structure. 10

OR

- 2 (a) Financial Leverage is useful to Finance Manager". 10
Explain it.

- (b) Write difference between : 10

- (1) Marginal cost of capital and Historical cost of capital.
- (2) Specific cost and combined cost.

- 3 (a) From the following details calculate equilibrium value and equity capitalization rate of company Ram and company Shyam. Assume that (1) There is no income tax and (2) Equilibrium rate of avg. cost of capital is 8.5% 10

	Ram	Shyam
Total Market value	250	300
Debt	0	150
Market value of Equity	250	150
Net Operating Income	25	25
Interest	0	9
Net Income for Equity shareholder	25	16
Equity cost of capital (k_e)	10%	10.7%
Leverage	0	0.5
Average cost of capital	10%	8.33%

- (b) Write a note on : 10
 (1) Profit Maximization (2) Wealth Maximization.

OR

- 3 (a) Company Ram and company Lakhan is similar in all things except company Ram is not using leverage while company Lakhan is using leverage in its capital structure. Co. Lakhan has 10% Debentures of Rs. 5,00,000. Value of both the company according to Net income approach is as under : 10

	Ram	Shyam
Net Operating income (EBIT)	1,50,000	1,50,000
Interest on debenture	-	50,000
Net Income for Eq. shareholders	1,50,000	1,00,000
Equity capitalisation Rate (k_e)	0.125	0.14
Market value of Equity	12,00,000	7,14,286
Market value of Debenture	-	5,00,000
Value of Firm	12,00,000	12,14,286
Overall cost of capital (k_o)	12.50%	12.35%
Debt - Equity Ratio	0	0.8

- (a) An investor Ravan holds 10% Equity shares of Lakhan company. How can he reduce his investment by engaging in personal leverage ?
 (b) According to M.M. approach when arbitrage.

- (b) Write the stages of Capital budgeting. 10

- 4 (a) following details are available for Bharat Ltd. 10
 Earning per share Rs.10
 Capitalisation rate is 10%
 Rate of return 15%
 If the rate of dividend is 20%, 30%, 50%, 60% and 80%
 calculate the market value of share as per Walter's model.

- (b) Write note on Pay back method with example. 10

OR

- 4 (a) What is dividend policy ? Write about Gordon's 10
 dividend model.

- (b) Give definition of working capital. Explain the 10
 factors affecting working capital.

- 5 (a) A Co. has an investment opportunity in which 10
 investment of Rs.40,000 required. Expected Net cash flow
 from it (after tax but before depreciation) is as follows :

Year	C.F.	Year	C.F.
1	7,000	6	8,000
2	7,000	7	10,000
3	7,000	8	15,000
4	7,000	9	10,000
5	7,000	10	4,000

Calculate the following assuming discount rate 10%

- (1) Investment back period.
- (2) NPV at 10% discount rate
- (3) Profitability Index at 10% discount rate
- (4) Internal Rate of Return by using 10% and 15% discount rates.

Present value :

Year	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10%	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621	0.564	0.513	0.467	0.424	0.386
15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497	0.432	0.376	0.327	0.284	0.247

- (b) Discuss the factors determining cash flow. 10

OR

- 5 (a) Write the ABC Method of inventory control. 10

- (b) Write a note on forms of dividend. 10